

גיליון מס' 76, שנה 38, קיץ תשס"ט - 2009

במה צאת לא בוארי הפקולטה ארבעות שנים

מה נשאר

אל פאןקורסיטה הפקולטה ובדסה

ביקור נשיא אלפא אומגה 2009

פרופ' אדם שטבהולץ
נבחר שוב
כדיקן הפקולטה

ברכות

✿ לפרופ' דורון שטיינברג, המכון למדעי רפואת-השיניים, לרגל העלאתו לדרגת "פרופ' מן המניין" בכירולוגיה אוראלית.

✿ לד"ר יעל חורי-חדד, מ"מ מנהל המחלקה לשיקום הפה, לרגל העלאתה לדרגת "מרצה בכיר" בשיקום הפה.

✿ לד"ר אבי זיני, המחלקה לרפואת-שיניים קהילתית, לרגל המינוי כ"מרצה קליני" ברפואת-שיניים קהילתית.

✿ לד"ר אלון לבני, המחלקה לרפואת-שיניים קהילתית, לרגל המינוי כ"מרצה קליני" ברפואת-שיניים קהילתית.

✿ לשלושת צוותי החוקרים של הפקולטה לרגל זכיייתם כמענק מחקר מטעם קרן ד"ר אידור קבוקף ללימודים מתקדמים ברפואת-שיניים לשנת 2008/9. הצוותים שזכו הם:

פרופ' דני גזית וד"ר נרדי כספי,
פרופ' אהרון פלמון וד"ר דורון אפרמאן
ד"ר אביחי חובב וד"ר אסף וילנסקי.

✿ לד"ר ביאנקה זכריה-גרפונקל, המחלקה לכירורגיה פה ולסת, במות עליה אביה.

✿ לד"ר יובל אילת, המחלקה לשיקום הפה, במות עליו אימו.

✿ לדן וילשנסקי, המעבדה הדנטלית, במות עליו אביו.

השתתפות בצער

ההכנסות מכנס הבוגרים ישמשו להנצחת זכרו של מוטי פכט ז"ל, בן המחזור שנהרג בתאונת דרכים בשנת 1990.

כל המורים שלימדו את תלמידי המחזור יוזמנו להשתתף ביום העיון כאורחים.

בשלושת ימי הכנס יתארחו בני המחזור ובני-משפחותיהם בבית-מלון בירושלים.

בוגרים שלא קיבלו דואר אלקטרוני מהוועדה המארגנת מתבקשים לעדכן את פרטיהם בהקדם במייל: via.elazary@gmail.com או לפנות לגב' פרחיה עליזה, משרד הדיקן בהדסה.

בברכה,

הוועדה המארגנת:

ד"ר צביה פכט-אלעזרי, ד"ר אילן גלבוץ,
ד"ר ג'ינה ויסמן, ד"ר טלי מיכאלי-מיניקס.

כנס בוגרים מחזור 1991, לזכרו של מוטי פכט ז"ל

**ב- 24-26 ביוני 2010, יתקיים כנס מחזור
שנת 1991 של הפקולטה
לרפואת-שיניים של האוניברסיטה
העברית ובית-החולים הדסה בירושלים.**

הכנס ייערך בחסות הפקולטה ובתמיכתה. ביומו הראשון של הכנס ייתקיים יום עיון, שבו ירצו רוב הבוגרים של המחזור, ביניהם: פרופ' אבישי סדן, פרופ' אריאל ראיגרוצקי, ד"ר אלי אליאב ואחרים.

תוכן העניינים

קוראים יקרים,

בחירתו של דיקן הפקולטה הוא נושא מרגש ומרתק כאחד. בחודש האחרון נבחר מחדש פרופ' אדם שטבהולץ להמשיך ולהנהיג את הפקולטה שלנו בארבע השנים הבאות. על כך אנו מודווחים בתחילת פרק היומן. (עמ' 5) היה זה גם חודש עשיר בביקורים של אנשים בעלי-שם בפקולטה. הנשיא העולמי הנוכחי של אחרות אלפא אומגה, הד"ר דן יודיצקי, ורעייתו באו לכאן משיקגו. על ביקורם זה, ובמיוחד על מפגשם עם הסטודנטים תוכלו לקרוא בכתבה ארוכה ומפורטת ב"יומן". גם רנה ג'קובס, ידידה ותיקה של הפקולטה, והפרופ' אולה ינסון התקבלו החודש במאור פנים ובשמחה על-ידי הדיקן, הפרופ' שטבהולץ. (עמ' 6-8)

יום המחקר כבר תפס בפקולטה שלנו מקום של חג שסוגר את תקופת החורף ונושא עמו את האביב. בראשית יום המחקר, בבוקר, מספרים החוקרים הצעירים על הצלחותיהם המחקריות ומציגים פוסטרים צבעוניים המתארים את מחקריהם, ואחרי הצהריים הם נאבקים על גביע הפקולטה בתחרויות ספורט. כל אנשי בית-הספר משתתפים ביום הספורט - הסייעות, הסגל המנהלי ועד אחרון המדריכים הקליניים וכמובן, הסטודנטים, תלמידי כל השנים כאחד. על יום המחקר של שנה זו מזויות התבוננות של משתתפים ומארגנים שונים תוכלו לקרוא בעמודים: 9-11

ב"פורום רופאים" מספר ד"ר איתן ברנע על ביקורו בקובה במשלחת של רופאי שיניים שנסעו לשם לטפל בפיות בני העם הקובני; כמו-כן אנו מוחזרים כ-150 שנה לאחור ב"מנהרת הזמן", לתקופת מלחמת האזרחים האמריקאית בכתבה מרהיבה. (עמ' 12-15)

במדור "התחביב שלי" מספר ד"ר חיים הילר: "עוד משחר נעוריי אספתי פריטים מיוחדים בשוק הפשפשים...". מה עלה בגורלם ומה הוא התחביב הייחודי, אתם מוזמנים לקרוא בעמ' 16-17

כל באי הפקולטה נתקלו לא אחת בארון הארוך הניצב בקומה הרביעית, ואוצר בתוכו שישה מיליון שנות התפתחות האדם - החל מהאב הקדמון המשותף לאדם ולקופי-האדם ועד ימינו. זהו, למעשה, המוזאון האנתרופולוגי, אשר תוכנן ועוצב על-ידי ד"ר מרינה פאירמן מהמעבדה לאנתרופולוגיה. על המוזאון ומהותו - בעמ' 19 בנוסף לכל אלה תמצאו, כמובן, את המדורים הקבועים: ברכות, דברי חכמים, בינינו ועוד.

אני מאחל לכם קריאה אינפורמטיבית ומהנה.

שלכם

נח שטרן, העורך

יומן
5

יום המחקר

יום המחקר 2009 מסיימים את הלימודים עוד יום מחקר 9 שנה א' ביום מחקר

12

פורום רופאים

שיקום פה בקובה במנהרת הזמן אל מלחמת האזרחים האמריקאית

16

התחביב שלך

יש חפצים עם לב אדם

19

התערוכה האנתרופולוגית

לזכרם

20

על חוזה בית הספר לרפואה, פרופ' ברנרד גוטליב

דברי חכמים על ט' באב

23 בינינו

תמונת השער: נשיא אלפא אומגה, ד"ר דן יודיצקי, ורעייתו ארלין בביקור נשיאותי מסורתי בפקולטה, יוני 2009

"מה נשמע" כתב עת של הפקולטה לרפואת שיניים ובוגריה. שנה 38 גיליון 76, קיץ תשס"ט - 2009

עורך: פרופ' נח שטרן 052-641-4770 nstern@cc.huji.ac.il

יו"ר ארגון הבוגרים: ד"ר סטלה צ'אשו 03-951-7862 drchaushu@bezeqint.net

מזכירת המערכת: עליזה פרחיה 02-675-8590

מנהלת פרסום: ד"ר אורית הרמתי

עריכה לשונית: סמדר כהן

הפקה ודפוס: דפוס איילון, ירושלים 02-679-66-36

מתאם בית הדפוס: עוזי בן יוסף

עיצוב גרפי: "מעוצב" ליאת חברוני

כתובת המערכת: "מה נשמע", בית הספר לרפואת שיניים, הקמפוס הרפואי ה.מ. הדסה, ת.ד. 12272 ירושלים 91120

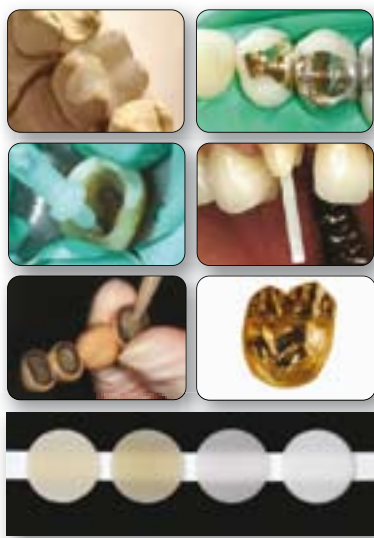
אתר הפקולטה: <http://dental.huji.ac.il>

אתר ארגון הבוגרים - מהנוסח העברי של אתר הפקולטה קיימת גישה ישירה

GC G-CEM Automix

דור חדש של דבק על בסיס רזין
בעל קישור עצמי

ייתרונות האומר

- ✓ החיבור החזק ביותר בין כל החומרים מאותה קבוצה
- ✓ חיבור מצוין לרקמות השן, לכל סוגי חומרי השחזור ובמיוחד לכתרי זירקוניה
- ✓ עוצמת הקישור מתחזקת לאורך זמן
- ✓ ניתן לשמור את החומר בטמפרטורת החדר ללא פגיעה בתכונותיו.

יתרונות

- ◆ התקשות כפולה של החומר: הקשייה באור, התקשות עצמית
- ◆ הדבק אוניברסלי, קישור מצוין אל כל סוגי חומרי השחזור
- ◆ אין צורך בטיפול מיוחד בפני שטח המיועדים להדבקה, עבודה פשוטה ומהירה
- ◆ קישור כימי אל רקמות השן: אין צורך בצריבת השן ואין רגישות לאחר ההדבקה
- ◆ התפשטות מזערית של החומר: ניתן להדביק את כל סוגי כתרי החרסינה
- ◆ מספר גוונים לבחירה
- ◆ אין צורך בתנאי אחסון מיוחדים
- ◆ רמת שחרור הפלואוריד הגבוהה ביותר מכל החומרים המקבילים
- ◆ אריזה נוחה, פיית ערבוב מיוחדת להכנסת החומר לתעלות, אין צורך בערבוב ידני

GC Europe - Israel Branch
 4 Koifman St., Tel Aviv 68012, Israel
 Tel. +972-3-7979630, Fax. +972-3-5106279
 E-mail: info@gcisrael.com
 www.gcisrael.com

GC - חומרים סביבים מבית 216
 כאלומה, רבין!

יומן חדשות מהפקולטה

בתמונה: הפרופ' אדם שטבהולץ, והרקטור, הפרופ' שרה סטרומזה, בתום ספירת הקולות של ההצבעה

מיכל יניב דדש (מימין) וליטל תורג'מן ממשרד דיקן הפקולטה מאיישות את "ועדת הקלפי" בעת קיום הבחירות במועצת הפקולטה

פרופ' אדם שטבהולץ נבחר לדיקן - לארבע שנים נוספות

להודות לוועדת החיפוש, על כי הציעה אותי כמועמד ראוי להמשיך ולהוביל את הפקולטה שלנו. תודות מיוחדות גם לחברי במחלקה לאנדודונטיה, אשר עושים מאמץ מיוחד בעת היעדרותי מהמחלקה ולכל חברי צוות הדיקנט המשקיעים לצדי מאמץ רב בהבאת הפקולטה להישגיה הנוכחיים.

במעמד מיוחד זה, בו אני מבקש להודות לכל חברי מועצת הפקולטה על התמיכה והאמון ועל פועלם לקידום הפקולטה, ברצוני, בשם כולנו, להודות ולהעלות על נס את פועלם של כל המורים, החוקרים והמחנכים של פקולטה זו לדורותיה. חלקם, לצערנו, כבר אינם אִתנו, וחלקם, אשר ייברלו לחיים ארוכים, ממשיכים לבוא ולתרום. אנו מודים להם על כך ועל כל מה שעשו לבנייתה של פקולטה זו...

שני מעגלים חשובים בחייו של אדם - החשוב מכל הוא המעגל המשפחתי, והשני לו הוא מעגל עבודתו ופעילותו; בשניהם מבלה הוא את רוב ימיו. זכיתי כי בחיי יהיו שני המעגלים, המשפחתי וזה של עבודתי ופעילותי, שלובים בקשר הדוק ומיוחד, שכן זוגתי לחיים הנה גם היא חברת סגל בפקולטה שלנו. מי כמוה יודע מה ההשקעה והמאמץ הדרושים והקשורים בעבודתו של דיקן. אני מוקיר לה ולכל משפחתי תודה מיוחדת על הסכמתם ללכת איתי לאורך תקופת כהונה נוספת. אני גאה להיות דיקן של פקולטה כזו, ואעשה כל שביכולתי למען המשך שגשוגה והצלחתה."

שלישית. עתה, לאחר בחירתו שוב, תתחיל הקדנציה הרביעית שלו כדיקן.

הרקטור בירכה את הדיקן החדש-ישן וציינה בדבריה שפרופ' שטבהולץ דאג לפתוח פתח בפני הדור הבא של רופאי-השיניים בישראל ונתן לאנשים הצעירים בפקולטה סיבה להמשיך.

בתום בחירתו הודה פרופ' שטבהולץ על האמון שניתן בו. בדבריו אמר בין השאר:

"רקטור האוניברסיטה, הפרופ' סטרומזה; אדוני מנכ"ל הדסה, הפרופ' מור-יוסף; עמיתיי, חברי מועצת הפקולטה, נכון אמנם שמעמד מיוחד זה של בחירת דיקן אינו חדש עבורי, אך תמיד מלווה אותו התרגשות מיוחדת. הכרת התודה שאותה אני חש הפעם, חזקה יותר מתמיד, משום שבנוסף לתודה על בחירתכם, זוהי גם תודה על הבעת אמון בפעילותי ובעבודתנו המשותפת בשנים האחרונות... בתחום שלנו, כמו גם בתחומים אחרים המבוססים על טכנולוגיות מתקדמות ועל מחקר חדשני, העמידה במקום משמעותה נסיגה לאחור. בתקופת כהונתי הקרובה נעשה הכול וביחד כדי להצעיד את הפקולטה שלנו להישגים נוספים... מרכיב חשוב ביותר ומרכזי בתכניות אלו יהיה קידומו והכשרתו של דור ההמשך בכל המחלקות ובכל התחומים, זה הוא הדור אשר יצטרך להוביל את הפקולטה במחצית השנייה לעבר 100 שנות קיומה... אני מבקש גם

על סדר היום של התכנסות מועצת הפקולטה, שהתקיימה ב-19.5.2009, היה גם סעיף בחירת דיקן. בין המשתתפים בישיבה הייתה הרקטור, פרופ' שרה סטרומזה, אשר בתוקף תפקידה אף כיהנה כיו"ר ועדת חיפוש הדיקן לפקולטה. בוועדה חברו גם שישה פרופסורים נוספים, חברי הפקולטה לרפואת-שיניים, אשר נבחרו על-ידי מועצת הפקולטה.

בדברי הרקטור בפני המועצה נאמר בין השאר:

"ועדת חיפוש הדיקן לפקולטה לרפואת-שיניים, שאנוכי יושבת בראשה, ישיבה והחליטה, לאחר תהליך החיפוש אחר מועמדים מתאימים לתפקיד הדיקן, על מועמד אחד: פרופ' אדם שטבהולץ. על-פי נוהל העבודה של ועדת החיפוש, דנה הוועדה בשאלה האם זהו המועמד המתאים ביותר לתפקיד, ולאחר דיון וחישיבה הוחלט על-ידי חברי הוועדה, כי המועמד לתפקיד הדיקן בארבע השנים הקרובות שאותו היא רוצה להציג הנו פרופ' שטבהולץ."

לאחר ספירת כל קולות המצביעים נספר רוב מוחץ לזכותו של הפרופ' אדם שטבהולץ. בשנים 1993-1999 כיהן הפרופ' שטבהולץ כדיקן הפקולטה במשך שתי קדנציות, בנות שלוש שנים כל אחת. על-פי תקנון האוניברסיטה, החל בשנת 2005 נקבעה תקופת הכהונה של דיקן לארבע שנים, ומאז ועד עתה השלים הפרופ' שטבהולץ קדנציה

מימין: יו"ר ארגון הסטודנטים לרפואה ותלמיד שנה ר', ולדי דבוייריס, הדיקן הפרופ' אדם שטבהולץ, נשיא אלפא אומגה, הד"ר דן יודיצקי ורעייתו ארלין, בפגישה המיוחדת עם סטודנטים לרפואת-שיניים

נשיא אחוות אלפא-אומגה בישראל

הביקור השנתי של נשיא אלפא-אומגה בישראל היה כבר למסורת ארוכת שנים. במסגרת מנהג ה- Presidential Visitations מבקרים נשיאי האחוה בסניפים שונים, וכל נשיא רשאי לקבוע לעצמו את סדר הביקורים. סניפים רבים של האחוה זוכים לביקור נשיאותי רק אחת למספר שנים, אך אין נשיא המרשה לעצמו לזנוח את מסורת הביקור השנתי בישראל.

ב-14 ביוני נחת בפקולטה שלנו נשיא האחוה, ד"ר דן יודיצקי משיקגו, אילינוי, ולצדו רעייתו ארלין. בזמן ביקורו נפגש הנשיא עם דיקן הפקולטה, פרופ' אדם שטבהולץ, עם מנהלי המחלקות השונות ועם הסטודנטים חברי אלפא-אומגה, וכן סייר במרפאת הסטודנטים "סליגמן" והתרשם מן

המרפאה ומשיטת ההוראה האינטגרטיבית הנהוגה במקום. הסטודנטים, תלמידי שנה ו', שחלקם אף הביעו את רצונם להצטרף לסניפי הבוגרים של האחוה עם סיום לימודיהם הקרב, שוחחו עם ד"ר יודיצקי על האפשרויות הרבות העומדות לפנייהם בזכות החברות באלפא-אומגה.

בערב אותו היום נפגשו הנשיא, דיקן הפקולטה וקציני סניפי הבוגרים וסניפי הסטודנטים בירושלים וסעדו יחדיו. ביום שלמחרת סייר הנשיא במרפאת DVI, בה מתנדבים רופאי שיניים זרים ומטפלים חינם אין-כסף בילדים מעוטי יכולת. על פעילות זו אף הוענק לאחרונה לצוות DVI אות נשיא המדינה למתנדבים.

ד"ר יודיצקי הביע את רצונו לבקר בקברו

של אוסקר שינדלר, חסיד אומות העולם. שינדלר, שהציל כ-1,200 יהודים מן ההשמדה על-ידי הנאצים, ביקש להיקבר בירושלים, ובקשתו זו מולאה. קברו, שנמצא בבית-הקברות הלטיני בהר ציון ומשמש אתר עלייה לרגל למבקרים רבים, יוכרז בקרוב כאתר הנצחה רשמי שבו ניתן יהיה לחלוק כבוד לשינדלר ולפועלו. לאחר שעלה לקברו של שינדלר, סייר ד"ר יודיצקי בגן הארכיאולוגי שלמרגלות הר-הבית בסיוור אישי מיוחד שאורגן לכבודו.

טרם המראתו מישראל לכנס הנגידות האירופית של אלפא-אומגה ביקש הנשיא להודות למארחיו הירושלמיים על הביקור המעניין, והבטיח, כמובן, לשוב ולבקר בבית-הספר. (ולדי דבוייריס)

הזוג ג'ייקובס-אנסון מבקרים בפקולטה

בחודש יוני ביקרו בבית-ספרנו הגב' Renae Jacobs-Anson ובעלה, רופא השיניים David, המתגוררים בקליפורניה בארה"ב. רנה היא בתם של בניטה ויוסף ג'ייקובס ז"ל, שבמשך שנים רבות תמכו באוניברסיטה העברית בכלל ובבית-הספר לרפואת-שיניים בפרט, וזכו על כך להערכה רבה. רנה ירשה מהוריה את גישתם הפילנתרופית, וביקורה הפעם בארץ רישום של שמה ושל שם בעלה על "קיר החיים" בקמפוס האוניברסיטה בהר הצופים כאות תודה על פעילותה רבת השנים למען האוניברסיטה.

לכבוד

נציגי החברות:

אוראל בי, אורטה מדיקל, אוריאל מדיקל, אינדנט, ארדנט, ביפקס, דיבינדט, דקסון, הדסית, הירש ובניו, זימר דנטל, טבע, יישום, כצט, מטריקס, מסה, נובל, ס.י.ר.מ, סלע דנט, קולגייט, רון לי טכנולוגיות ושטראוס יהלומים.

בשמם של דיקן הפקולטה, יו"ר החוג למדעי רפואת שיניים, הוועדה המארגנת, צוות הפקולטה והסטודנטים ברצוני להודות לכם על השתתפותכם ועל תרומתכם החשובה להצלחת יום המחקר שהתקיים ברמת-רחל בחודש מאי 2009. אין ספק, כי ההפריה הנה הדדית. אנו רואים חשיבות רבה בקשר חשוב זה עם הפקולטה שלנו.

בתודה,

איריס צדיק

חברת הוועדה המארגנת

ביקורו של פרופ' אולה ינסן בפקולטה

פרופ' אולה ינסן (מימין) מקבל את המינוי כ"פרופ' אורח" מידיו של הדיקן, הפרופ' אדם שטבהולץ

לאחר הטקס המרגש אירח הדיקן את הפרופ' ינסן ואת אשתו, מרטי, במשרדו. בשיחתם, סיפר פרופ' שטבהולץ לפרופ' ינסן על שיתוף הפעולה בין הפקולטה שלנו לבין הפקולטה לרפואת-שיניים של אוניברסיטת אל-קודס. השניים סיכמו כי באחד מביקוריו הבאים של פרופ' ינסן בישראל הוא יירתם לשיתוף הפעולה וייטול חלק בפעילויות המשותפות.

פרופ' ינסן סיכם את ביקורו בפקולטה בהתרגשות רבה ושיבח מאוד את יופייה, את איכותה ואת חבריה. הוא הבטיח לחזור לבקר מדי שנה, וניכר כי מצא בה בית אקדמי וקליני חדש.

בחודש מאי ביקר בפקולטה הפרופ' אולה ינסן, מבכירי הכירורגים של הפה והלסתות בארה"ב ומחלוצי תחום ההשתלות בעולם.

הפרופ' ינסן בא לישראל כאורח של האגודה הישראלית לכירורגיה של הפה והלסתות ושל הפקולטה לרפואת-שיניים בבית-ספרנו.

בביקורו במחלקה לכירורגית פה ולסתות השתתף הפרופ' ינסן במספר ניתוחים לצד חברי צוות המחלקה והמתמחים, ונשא הרצאה בפני חברי הסגל מהמחלקות השונות בפקולטה.

שיאו של הביקור היה כשהוענק לו התואר "פרופסור אורח" מטעם הפקולטה, על-ידי דיקן הפקולטה, הפרופ' אדם שטבהולץ.

סימפוזיון לרגל פרישתו לגמלאות של פרופ' סוסקולני

פרופ' אוברי סוסקולני, והפרופ' דניס קינן (ארה"ב). המנהל לשעבר של המחלקה לפרודונטיה, פרש לגמלאות באחד במאי 2009. לרגל פרישתו ארגנה המחלקה לפרודונטיה, יחד עם האיגוד הישראלי לפרודונטיה (אשר פרופ' סוסקולני היה בין מייסדיו), סימפוזיון בינלאומי. הסימפוזיון נערך במסגרת כנס "הפדרציה האירופאית לפרודונטיה" בשטוקהולם בחודש יוני.

משתתפי הסימפוזיון, כולם מרצים בין-לאומיים ידועים וחבריו ומוקיריו של פרופ' סוסקולני, היו: הפרופ' קלאוס לאנג (שוויצריה והונג קונג), הפרופ' יורג מיילי (גרמניה)

משתתפי הסימפוזיון מימין לשמאל: הפרופ' לאנג, הפרופ' קינן, הפרופ' מיילי, הפרופ' שפירא והפרופ' סוסקולני.

עומדים (משמאל לימין): ד"ר נ' בראנסי, מדריך. ד"ר פ' רוזנפלד, מדריך. ד"ר ב' הלל, מדריך. פרופ' ד' כוכבי. ד"ר ב' מהרשק, מדריך. ד"ר ל' דיקפואה, חברה במרכז. ד"ר ר' קרנר, משתלם. פרופ' א' שטבהולץ

כורעים (משמאל לימין): פרופ' י' מן. המשתלמים: ד"ר ש' לוי, ד"ר י' קלדרון וד"ר ד' עזרא. ד"ר א' מיכאלי, חבר במרכז ד"ר ל' שך, משתלם

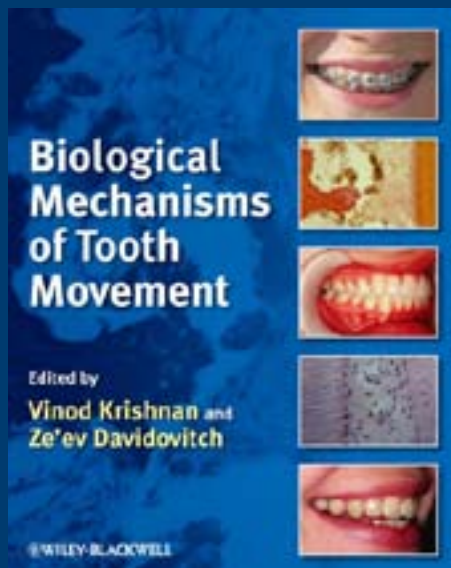
חלוקת תעודות סיום בקורס "שיקום על גבי שתלים"

חורי, מ"מ מנהל המחלקה לשיקום הפה, פרופ' דוד כוכבי, מנהל מרכז ההשתלות וכן ד"ר יואל קלדרון בשם המשתלמים. מקבלי התעודות הם: ד"ר שי לוי, ד"ר יואל קלדרון, ד"ר יענקל גבט, ד"ר ליאור שך, ד"ר עזרא דוד, ד"ר יורם ברוקמאייר וד"ר רמי קרנר. כמו כן חולקו תעודות הוקרה לרופאי המרכז, ד"ר אלי מיכאלי וד"ר ירון חביב.

בחדש מאי התקיים בבית-ספרנו טקס חלוקת תעודות גמר למשתלמים בקורס "שיקום על גבי שתלים". הקורס ארך שנתיים, במסגרת של יומיים וחצי בשבוע, ובו עסקו המשתלמים הן באופן עיוני והן באופן מעשי במגוון התוויות לטיפול באמצעות שתלים. ברכות נשאו פרופ' אדם שטבהולץ, דיקן הפקולטה, פרופ' יונתן מן, מנהל המרכזים הקליניים בפקולטה, ד"ר יעל

Biological Mechanisms of Tooth Movements

By Vinod Krishnan and Ze'ev Davidovitch

לרפואת-שיניים של טלמילנדרו בהודו. הוא חיבר מספר רב של מאמרים בנושא הביולוגיה של תזוזת שיניים ומשמש כסוקר עבור מספר ירחונים בינלאומיים לאורתודונטיה.

בהקדמה לספר כותבים המחברים*:

"...מטרת הספר היא להביא לידיעת הסטודנטים לאורתודונטיה, כמו גם הרופאים שעוסקים בנושא, את הפרטים הידועים באשר להיבטים הביולוגיים של תנועות אורתודונטיות. אנו מקווים כי מידע זה ישפר את יכולתם להגיש טיפול מעולה למטופלים שלהם, צעירים או מבוגרים. יתר על כן אנו מקווים כי תקציר זה ישכנע קוראים, שהיחידה הדנטו-פצילית היא חלק בלתי נפרד מגוף האדם, וכי כמו כל חשאר חלקי גוף היא מושפעת מגורמים תורשתיים וסביבתיים."

* תרגום חופשי מאנגלית.

זאב דוידוביץ' סיים לימודיו במחזור השלישי של בית-ספרנו, בשנת 1961. הוא התמחה באורתודונטיה בתכנית FORSYTH-HARVARD בבוסטון בשנת 1966. בארבעת העשורים האחרונים מילא תפקידים מנהליים, תפקידי הוראה, ותפקידי מחקר בכירים באוניברסיטאות רבות בארץ ובעולם, ביניהן האוניברסיטה העברית בשנים 1969-1966, אוניברסיטת נברסקה בשנים 1970-1969, אוניברסיטת פנסילבניה בשנים 1970-1983, אוניברסיטת אוהיו בשנים 1983-1993, אוניברסיטת הרווארד 1993-1998, אוניברסיטת אוקלהומה 1998-2000 ובאוניברסיטת קיס ווסטרן מאז שנת 2000 ועד היום.

ד"ר וינוד קרישנן, המחבר הנוסף של הספר, הוא Assistant Professor במחלקה לאורתודונטיה בבית-הספר

יום המחקר 2009

תלמידת שנה ב', עינת ורון, בלבוש צבעוני של יום המחקר

תלמידת המאסטר, מורן אריזון, מציגה את הפוסטר של עבודת המחקר שלה

פרופ' דורון שטיינברג

סיים את לימודי הרוקחות באוניברסיטה העברית בשנת 1982 ואת לימודי המוסמך ואת הדוקטורט בבית-הספר לרפואת-שיניים בירושלים בשנת 1989. בשנים 1989-1992 השתלם במרכז לחקר העששת באוניברסיטת רוצ'סטר בארה"ב. לאחר הפוסט דוקטורט התקבל כמרצה בבית-הספר לרפואת-שיניים בירושלים, ובשנת 2003 הועלה לדרגת פרופסור-חבר. מעבודתו עוסקת בחקר הביופילם. בשנת 2006 מונה לראש החוג למדעי רפואת-השיניים

אחת-עשרה שנים מלאו ליום המחקר הפקולטאי.

מסורת כזו לא מפסיקים אפילו כשהמצב הכלכלי אינו במיטבו. לבטים על ביטול היום לא היו לצוות המארגן, אך מחשבות על שינויים היו גם היו.

בעקבות המצב הכלכלי העתקנו את מיקום יום המחקר למרכז הקונגרסים של קיבוץ רמת רחל. כ-500 מחברי הפקולטה - עובדים, סטודנטים, אורחים מ"הדסה" ומהאוניברסיטה השתתפו באירוע. אף שהאירוע חל ביום הסיור של האפיפיור בירושלים ובעקבות כך חלק מהדרכים המובילות לקיבוץ רמת-רחל היו חסומות, הייתה הנוכחות מרשימה ביותר.

מבנה יום המחקר שונה כדי לאפשר לכולם להיות יחדיו במשך כל היום. תצוגת הפוסטרים ותערוכת המציגים הייתה פתוחה לאורך כל היום באולם שבו התקיימו טקס הפתיחה וההפסקות.

גם בשנה זו נענו חברות "טבע" ו"דקסון-פרמה" לבקשת החוג להעניק פרסי מחקר לתלמידים מצטיינים. השנה, זו השנה השלישית ברציפות, הוענקו בטקס הפתיחה ארבעה פרסי הצטיינות לתלמידי המוסמך של החוג. פרסי "אלמקס - מרידול של טבע" ופרסי "דקסון-פרויציפ" הוענקו לתלמידים: קרינה פורמנוב ומורן אריזון מהמעבדה של ד"ר אביחי חובב, עומר פלייסינג מהמעבדה של פרופ' אהרון פלמון וד"ר דורון אפרמיאן ואולגה גולזנד מהמעבדה של פרופ' דן גזית. פרס "פופר" הוענק לתלמיד המחקר-המתמחה ד"ר דוד פולק מהמחלקה לפריודונטיה. פרס "עובד מצטיין" הוענק על-ידי רמי ברנט, דיקן המשנה, לזיוה פלד, ופרס "עידוד מצוינות" הוענק לצוות הטכני: מוטי מלול, יורם הופמן שבי קנפו.

ארבעה מענקי מחקר נוספים מטעם "קרן בקוב למחקר" הוענקו לקבוצות מחקר מהפקולטה, המשלבות חוקרים מהמגזר הקליני וממדעי היסוד. הפרסים הוענקו על-ידי פרופ' ליאור שפירא, יו"ר קרן

קבוב. את המחקר בפקולטה הציגו ארבעה תלמידי דוקטורט בחוג בהרצאה על עבודתם המדעית בפני קהל גדול של חברי הפקולטה וסטודנטים. גם תערוכת הפוסטרים שימשה להצגת המחקר בפקולטה. התערוכה מנתה הפעם ארבעים פוסטרים, המשקפים את היכולת המדעית של תלמידי הפקולטה - מהמתחילים ועד למתקדמים ביותר, נציגים מחברת "יישום" (מנכ"ל, סמנכ"ל, ראשי אגפים ומדורים) אשר נכחו בתערוכת הפוסטרים התרשמו עמוקות מהיכולות המדעיות של העוסקים במעבדות בפקולטה.

כמיטב המסורת של יום המחקר עברנו לאחר ארוחת-הצהריים למדשאות, שם התקיימו תחרויות ספורטיביות והיתוליות בין המחזורים השונים.

השנה הוחלט לראשונה שרְנוּחי יום המחקר הפקולטאי יופנו לקרן למלגות קיץ לתלמידי המוסמך.

בעקבות יום המחקר פנו סטודנטים רבים להנהלת החוג והתעניינו בהצטרפות ללימודי מוסמך ודוקטורט.

תודה מקרב לב לכל מי שעזר ותמך בארגון יום המחקר, ולהתראות ביום המחקר בשנה הבאה.

מבט כללי על תצורת הפוסטרים

תלמיד שנה ד', אליהו טל, מציג את הפוסטר של עבודת המאסטר שלו

שועלים וקיפודים מסיימים את הלימודים

ולדי דבוייריס

סטודנט שנה ו' לרפואת-שיניים בירושלים במסגרת העתודה האקדמית של צה"ל. משנת 2007 ועד 2009 כיהן כיו"ר אגודת הסטודנטים לרפואה באוניברסיטה העברית בירושלים, ושימש נשיא סניף הסטודנטים בירושלים של אחוות אלפא-אומגה

בשעה שש בכוקרו של "יום המחקר" קמנו נחושים ויצאנו לעבר קיבוץ רמת-רחל. ביקורו של האפיפיור - שבאופן מפתיע, אמור היה לעבור ממש לידנו באותו היום בדרכו לבית-לחם - עלול היה בהחלט לשבש לחלקנו את התכנית להגיע ל"יום המחקר" בשלום, ועל-כן החלטנו להתחכם לבנדיקטוס ולצאת עוד בטרם התעורר הפונטיף והתפלל את תפילת השחרית שלו.

כשהגענו, חיכו לנו כבר המתנות הרבות מן החברות הדנטליות, וגם חולצות המחזור המסיים - לראשונה היו עליהן גם הדפסה צבעונית של לוגו הכיתה והכיתוב "Toothbusters". היינו מוכנים להראות לכל יתר המחזורים (וגם לאנשי הסגל) מה אנחנו שווים, ולצאת מיום המחקר האחרון שלנו כסטודנטים עם גביע ביד.

אלא שהסתבר שדור חדש ומוצלח גדל בפקולטה. הסטודנטים בשנה א', שאוכלים טוב, ככל הנראה, הצליחו לנצח את כולם במשיכת החבל. בתחרות הטריווייה, שבה נדרשנו לחשב כמה שיניים יש לכריש וכמה לחילזון, הסתבר שההיגיון הקליני (שכבר התחלנו

וכמובן, ממשחקי הספורט שהייתה בהן תחרות בין המחזורים. אין ספק שזה יום שהחשיבות הגדולה בו הוא שמלבד הרחבת האופקים, הוא מרענן ומוציא משגרת הלימודים האינטנסיבית שלנו.

ולסיום, מובן שלא נוכל שלא לציין את ניצחוננו המוחץ בתחרות משיכת החבל!

מחזור 9-2008, שנה א'
פקולטה לרפואת-שיניים

ראשית, רצוננו להודות על הזכות שניתנה לנו כתלמידי שנה א' להשתתף ביום המחקר הפקולטאי. אנו מאמינים כי השילוב עם תלמידי השנים המתקדמות ועם הסגל ביום המחקר חשוב להשתלבותנו המהירה ולחיבורנו לנעשה בפקולטה. למדנו באמצעותו דברים שהם מעבר לתחום התעסקותנו, הצר יחסית, בכל מה שנוגע לרפואת שיניים בשנה זו.

נהנינו מהארגון המצויין של יום המחקר, מההרצאות המגוונות והמעניינות, מהאוכל,

לפתח) צריך לצאת להפסקה ולפנות את מקומו לרוח השטות. אז הפסדנו בכבוד - כבוד ששמור, בלי קשר לתוצאה, למחזור הבוגרים.

עוד קודם לכן, עם פתיחת יום המחקר, עמדה כל הכיתה ושרה את שיר הסיום. גם את דברי, כנציג הבוגרים, הקדשתי לסטודנטים שאתי, שתמכו בי במאבקים ובקזמות האגודה השונות לאורך השנתיים האחרונות.

לא בכל יום מזדמן לסטודנט מן השורה לדבר מול חמש-מאות איש. כשהתבקשתי על-ידי ראש ועד הכיתה שלנו לנאום מטעם הכיתה המסיימת ביום המחקר, אחזה בי, כמובן, התרגשות רבה. כבר באותו ערב, כמעט חודש לפני האירוע עצמו, מצאתי את עצמי כותב, משכתב ומקשט את מה שעתידי להיות הנאום שבו ייזכר המחזור שלנו בתולדות הפקולטה.

יכולתי להתמקד ב"קטעים" נקודתיים, רגעים קטנים של שמחות או של משברים שעברו עלינו בשנים האחרונות, אך החלטתי שעדיף יהיה שאנסה להעביר את החוויה הסטודנטאילית שלי כמכלול. פניתי אפוא למשל היווני העתיק על השועל והקיפוד, שבו השתמש בזמנו הפילוסוף ישעיה ברלין. "השועל", כך המשל, "יודע דברים רבים, ואילו הקיפוד יודע דבר אחד גדול". בינינו, הסטודנטים, נתקלתי לאורך הדרך גם בשועלים רחבי-אופקים וחסרי מנוח, וגם בקיפודים ממוקדי-מטרה, וידעתי תמיד שהרבה יותר כיף להיות שועל.

בעבור מחצית הנאום עצרתי לקחת נשימה. הסתכלתי על הקהל, וראיתי שהוא מרותק. ידעתי באותו רגע, כי את המטרה שלי השגתי, וכי הנאום הזה ייזכר עוד זמן רב, או לפחות עד ליום המחקר הבא.

שנה א' יום המחקר הפקולטאי 2009

ממארגני יום המחקר. מימין: פרופ' דורון שטיינברג, איריס צדיק, ופרופ' אדם שטבהולץ

עוד יום מחקר...

איריס צדיק

סיימה קורס שינניות בבית-הספר לרפואת-שיניים בירושלים בשנת 1986, ועובדת במחלקה לרפואת שיניים קהילתית בהדרת סטודנטים בתכניות קהילתיות ובגרות הפה.

מרכזת את יום המחקר השנתי מאז שנתו הראשונה בשנת 1998. כתבה ארבעה ספרי ילדים בנושא גרות הפה, וכן ספר הדרכה לשינניות

יום המחקר הפך למסורת קבועה ומהווה חלק מחיי היום-יום שלנו בפקולטה.

מאחר שהנני מרכזת יום זה מיום כינונו, לפני 12 שנים, אני חייבת לציין כי יום מחקר אחד אינו דומה לקודמו, וכי בכל יום מחקר אפשר למצוא משהו מעניין ומיוחד רק לו.

את ההכנות לקראת יום המחקר השנתי אנו מתחילים לקראת חודש דצמבר. יום המחקר עצמו מתקיים בדרך-כלל בחודש מאי. בהיותו חודש אביבי-קיצי, שבו הלימודים כבר קרובים לסיום, אך עדיין לא הגיעו לקו הסיום, "זכה" חודש מאי להיות החודש המיוחד.

רוב ימי המחקר, כולל האחרון, התקיימו בבית-ההארה "רמת-רחל", שהוא קרוב למרכז ירושלים, ירוק מאוד, משפחתי ונעים. התנאי הראשון וההכרחי בבחירת המקום – מציאותו של דשא גדול ומטופח, שישמש לחלק הספורטיבי של היום.

את בוקר יום המחקר עצמו אנו פותחים בהרשמה הכוללת קפה

כל כיתה מתקשטת בצבע מיוחד לה, תלמידי השנים הצעירות בצבעים רכים יותר (צהוב, כתום וכדו'), ואילו תלמידי השנים המתקדמות - ה' ו' - יודעים כי עדיף להתמקח על הצבע מראש – ולכן בדרך-כלל יזכו בכחול, בירוק ודומיהם. הצבע השחור שמור לתלמידי שנה ו' - הקבוצה הבוגרת.

היצירתיות באופי התחרויות מפתיעה אותי יותר ויותר מדי שנה - החל בזלילת ארטיקים, ליפוף נייר טואלט, משחק "הישרדות דנטלית", וכמובן, משיכת החבל המסורתית.

במהלך התחרויות זוכות הקבוצות השונות בניקוד. הפרמטרים הנבחנים הם השלטים, הסיסמאות, הדגלים והשירה - וכמובן, השימוש באזורי עזר כמו חצוצרות, סירים, פחים, משרוקיות, בלונים, קבוצת מעודדות ועוד ועוד.

יש לציין, כי באופן קבוע הקבוצה של הסגל מפסידה לטובת הסטודנטים וזאת למרות "האימונים הקשים והמפרכים" שלהם טרם יום המחקר.

בסיום יום המחקר מכריזים על הכיתה המנצחת, שאף מונצחת בחריטה על גבי הגביע המוזהב. אחר-כך ההגרלות, ביניהן הגרלת כרטיס טיסה לכל יעד באירופה, וכשמסיימים... הולכים איש לדרכו, עיפים אך מרוצים מאוד! ואצלי... מסתיים יום המחקר... וכבר חושבים ומתכננים את יום המחקר הבא...

מאפה וחלוקת שי. את השי וכן חסות ליום המחקר אנו מקבלים בתרומה מן החברות הדנטליות השונות.

בהזדמנות זו ברצוני להודות לחברות השונות, שהשנה הייתה השתתפותן נרחבת וגבוהה, ובזכות זאת הסתיים יום המחקר ברווחים נאים, אשר לאחר קיוו ההוצאות, ייהנו מהם סטודנטים במלגות.

במועד ההתכנסות מחלקים את פרסי המחקר ואת המלגות. אנו דואגים לשולחן הנשיאות יישבו בעלי התפקידים הרגישים והמעניינים של הדסה ושל האוניברסיטה, ועושים הכול כדי "להשוויץ" ולהתגאות, שהרי אנחנו הפקולטה היחידה שמקיימת יום מיוחד שכזה.

בחלק השני של יום המחקר יש חלוקה לאולמות הרצאה. ההרצאות הנישאות בחלק זה נחלקות בדרך-כלל לשלושה נושאים עיקריים: תזונה בריאה, דיאטה וסקס עדין (לצוות המנהלי והפארה רפואי). במקביל להרצאות אלה מתקיימות תצוגות של סטודנטים למחקר (ניסיתי מספר פעמים להאזין להרצאות אלו - ולרוב לא הבנתי כלום...).

לאחר ששמענו על דיאטה ותזונה בריאה, אנו עוברים לחלק הגסטרונומי המגוון והמתוק וה"מאוד בריא"!

החלק השלישי הוא החלק היפה ביותר של היום, ובו מתקיימות תחרויות הספורט בין הסגל לבין הסטודנטים.

כל כיתה, החבל שלה וצבע החולצה שלה

פורום רופאים

שיקום באמצעות שתלים דנטאליים

בקובה

בית טיפוסים בעיר יאמו בקובה

ד"ר איתן ברנע

ד"ר איתן ברנע סיים את לימודיו בבית-הספר לרפואת-שיניים בירושלים בשנת 1993, ואת ההתמחות בשיקום הפה בשנת 2002 באוניברסיטת תל-אביב. חבר סגל המחלקה לשיקום הפה באוניברסיטת תל-אביב.

במרץ 2009 הוזמנתי להרצות ולייעץ בפרויקט ייחודי שהתקיים בעיר ביאמו שבמזרח קובה.

האי קובה שוכן כ-150 ק"מ דרומית למיאמי, וחיים בו כ-11 מיליון תושבים. המדינה מחולקת ל-14 מחוזות, והתושבים מקבלים שירותי בריאות מהמדינה ללא עלות, כולל טיפולי שיניים.

מכיוון שמשאבי המדינה מוגבלים, יזמו משרד הבריאות הקובני בשיתוף חברת "ארובה דנטל" הספרדית פרויקט שיאפשר שיקום באמצעות שתלים דנטאליים לאוכלוסייה.

במסגרת פרויקט ייחודי זה באים לקובה רופאי-שיניים מרחבי העולם ועובדים במשך חמישה ימים במרפאה ציבורית, כשמומחים קובניים לכירורגית פה ולסת מדריכים אותם במלאכתם. את הציוד מספקת חברת "ארובה

דנטל" הספרדית, והרופאים האורחים משלמים עבור הטיסות, ההארכה, השתלים, החומרים וההדרכה.

הטיפולים שניתנים במסגרת זו כוללים כירורגיות, כגון הנחת שתלים, הרמת רצפת הסינוס, אוגמנטציות בעזרת חומרים אלופלסטיים, אוגמנטציות באמצעות בלוקים של עצם, ושיקום המתרפאים באמצעות שתזורים קבועים או נשלפים.

הפרויקט שבו אני נטלתי חלק התקיים בפולי-קליניקה בעיר ביאמו אשר במחוז גרנמה. במחוז זה פועלות עוד 29 פולי-קליניקות, מעין קליניקות הדומות למרפאות קופות-החולים בישראל.

בקבוצה שאליה התלוויתי היו שישה רופאים

מספרד ואחד מהונדורס. לאחר טיסה בת תשע שעות ממדריד, הגענו לעיר סנטיאגו דל קובה, המפורסמת בהיותה העיר שבה התחילה המהפכה. לפי הסיפור ההיסטורי, בשנת 1958 הגיעו אליה פידל קאסטרו, צ'ה גווארה, ראול קאסטרו ותומכיהם הגולים בסירה שאורכה 20 מטרים לסנטיאגו דל קובה בעשותם את כל הדרך ממקסיקו. לאחר קרב קשה שרדו 12 איש, שנסוגו להרי סיררה

מאסטרה הסמוכים לביאמו, וכך למעשה החלה המהפכה.

נסיעה של שעתיים נוספות באוטובוס הביאה אותנו לעיר ביאמו, המיוחדת והנקייה כל-כך. מדובר בעיר שהתנועה בכבישים בה דלה מאוד, ותושביה ידידותיים. העיר עברה שינויים מעטים בלבד משנות החמישים של המאה העשרים, הבניינים שנבנו בה אז נותרו עומדים על מקומם, לא נבנו בה חדשים ולא שופצו, כולם בבנייה נמוכה של עד ארבע קומות. למרות גילם הבניינים שמורים ומטופחים, והעיר שופעת צמחייה טרופית. מדי ערב מושמעת מוסיקה בכיכר המהפכה, ה"פלאזה דה לה רוולוציון", ואנשים רוקדים סלסה.

העבודה שלנו, משמונה בבוקר של כל יום, החלה בבדיקה משותפת של המתרפאים ותכנון הכירורגיה. לאחר מכן החלו הניתוחים, אשר התקיימו בחדר ניתוח סטרילי ובו שש עמדות דנטאליות. רמת הניקיון והסטריליזציה היו גבוהות ביותר - כל הציוד נוקה וסודר בחדר אחד, לאחר מכן עבר סיטרול באוטוקלאב בחדר אחר, ובחדר שלישי נעשה סידור לפני חלוקה.

טיול אחר-הצהריים
ברחובות יאמו

ד"ר איתן ברנע בעת ניתוח

במלון ונרגענו על שפת הבריכה. בערב היום האחרון סיירנו בעיר ולמחרת טסנו להוואנה, בירת קובה, שהרובע העתיק והיפהפה שלה הוכר כאתר מורשת עולמי של אונסק"ו. את הביקור שלנו סיימנו לא לפני שביקרנו גם בשני הברים שבהם נהג המינגווי לשתות – "פלורנטינה" – שבו טעמנו מרטיני ו"לה בודגיטה" לטעימת מוחיטו. חזרנו מלאי התפעלות ושוקי המלצות לאחרים לנסוע ולגלות את קובה בעצמם.

במקביל לביצוע הכירורגיות בוצע השיקום בחדרים אחרים בשיתוף מעבדת שיניים שפעלה במקום. חברת "ארובה דנטל" התחייבה גם לספק את חלקי השיקום ולייעץ בביצוע השיקום. המידות ויצירת המודלים בוצעו כמקובל, אך עקב מחסור בציוד ובחומרים בוצעו השחזורים הקבועים מאקריל. כמו הרופאים, גם טכנאי השיניים בקובה בעלי ידע ומיומנים מאוד. לאחר הפסקה לארוחת-צהריים במסעדה מקומית המשכנו במלאכה עד שעות הערב המאוחרות, ואחר-כך אכלנו ארוחת ערב

רמת ניקיון וארגון זו אך מתבקשת היא, שכן רמת הרפואה בכלל ורפואת-השיניים בפרט בקובה גבוהות מאד. קובה אף נחשבת ל"ספקית" רופאים למדינות שונות בדרום אמריקה, כגון ונצואלה. בתמורה לעבודת הרופאים מקבלת המדינה סחורות, כגון נפט. השתלים וחלקי-העל שבהם השתמשנו היו תוצרת חברת MIS הישראלית, שהיא גם אחת משלוש חברות השתלים שקיבלו זיכיון לשימוש בקובה.

נוף עירוני טיפוסי בקובה

כרכרת הטיולים ביאמו

במנהרת הזמן אל מלחמת האזרחים האמריקאית

שדרת עצים סימטרית באחוות Boone Hall

פרופ' נח שטרן

הקונים היו בעלי אחוזות אכזריים, אם כי היו גם אנשים "פרטיים" בין הקונים.

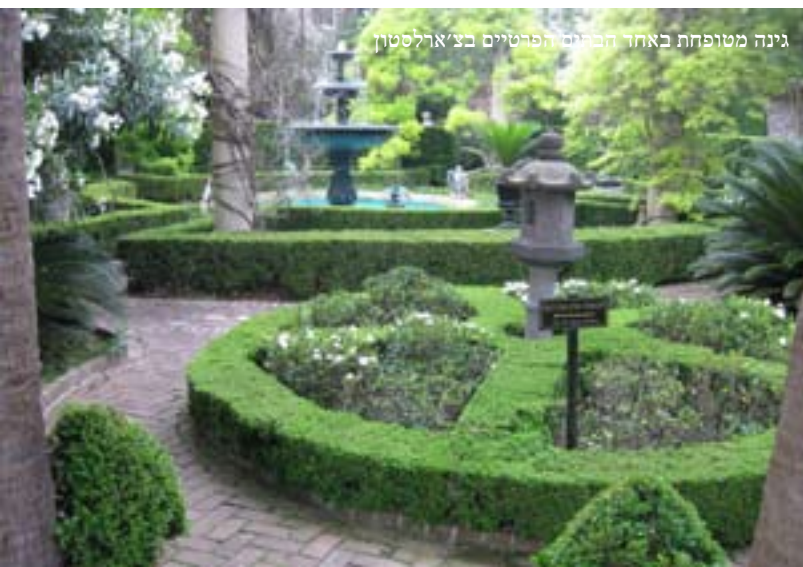
אותם שחורי עור שהובאו אז מאפריקה התרבו במהלך השנים לכארבעה מיליון איש, שיצרו את הגזע שכונה אפרו-אמריקאי. הם הביאו עמם מן היבשת האפריקאית את מומחיותם המיוחדת לגידול של אורז ושל כותנה, גידולים שמכירתם תרמה תרומה מכרעת להתעשרותם העצומה של הבעלים.

לאחר שנים של עבדות החל להתנהל ויכוח מר ונוקב בין מדינות שונות בארה"ב – מדינות ה"צפון" מול ה"דרום" – בעניין זכויותיו של האדם לחופש, וזכותו או אי-זכותו של בעל הממוץ להגביל את החופש של האחר, גם אם הוא בעל צבע עור שונה. ויכוח זה הוביל לפרוץ מלחמת האזרחים הגדולה בארה"ב. חמישה ימים

צ'רלסטון, השוכנת על החוף הדרום-מזרחי של ארה"ב, היא עיר מודרנית, תוססת ויפהפייה, במיוחד בחלק ההיסטורי שבה. היא בת כ-340 שנה, אבל כל מה שבתוכה חי ונושם את התקופה הסוערת של מלחמת האזרחים האמריקאית.

הירייה הראשונה במלחמת האזרחים, שנמשכה כחמש שנים, נורתה כאן בעיר. מאז הפצעים עוד פתוחים, ועד היום טרם הגלידו.

במשך כ-150 שנה שימש נמלה של העיר הזו כשער ל-650,000 גברים, נשים וילדים שחורים, שהובאו ליבשת מאפריקה, על-ידי סוחרי עבדים רודפי בצע ונטולי מצפון. עם ירידתם מן האניות אל החוף הם נמכרו בשוקי עבדים פומביים לכל המרבה במחיר.

גינה מטופחת באחד הבתים הפרטיים בצ'ארלסטון

חדר טיפוס של משפחת עבדים בתערוכה קבועה באחוות Boone Hall

שורת בתי מגורים של העבדים באחוזה Boone Hall. כיום משמשים הבתים מוזאון לתולדות חייהם של העבדים באחוזה

ומה על הגיבור האמיתי של התקופה - הנשיא אברהם לינקולן? אין כאן ולו ספר אחד המתאר את שבחו. הספר היחיד שמצוי כאן ומאזכר את לינקולן הוא: "לינקולן האחר – זה שגרם למלחמה מיותרת".

ואני עומד על החוף, מסתכל על הגלים הסוערים של הים, המתנפצים על סלעי שובר הגלים, ובוהה: מה המסקנות שאני יכול להסיק מכך עבור עצמי? עבור עמי ועבור ארצי? גם אצלנו בארץ לא פעם סוערות הרוחות בשל נושאים שונים שהם לא תמיד ברומו של עולם. אמנם, תודה לאל, לא הגענו למלחמת אזרחים, אבל לא היינו רחוקים ממנה. האם לא כדאי לנשום עמוק, לנהל דו-שיח תרבותי בינינו, ברוגע ובלי אלימות, לפני שעוברים את הגבול לשלב שאין ממנו חזרה?! השאלה הגדולה היא - איך עושים את זה...

לאחר שנסתיימה, משהיה ברור כי הניצחון בידי הצפון, נרצח הנשיא לינקולן, שהיה נשיא המדינה בעת המלחמה.

תקופה זו - שהסתיימה לפני כ-150 שנה, גבתה אלפי קורבנות והפרידה בין אוהבים ובין קרובים - עודנה מוחשית בחיי היום-יום בצ'ארלסטון, כפי שאנו למדים מפי מורה הדרך בסויר רגלי שערכנו, ומפי בעל המסעדה בה סעדנו את ארוחת הערב, וכן מפי המדריך במוזאון. אך יותר מכל מוצאים ביטוי למוחשיות זו בחנות הספרים בשוק העירוני המיוחד כל-כך. בחנות מוצגת תערוכה של ספרים, חוברות, תמונות ומזכרות, ביניהם כתבות על יחידות צבא דרומיות, הנראות ונקראות כאילו נכתבו רק אתמול ותמונות של הרמטכ"ל הדרומי לצד קבוצת גנרלים של צבא הדרום, שכאילו צולמו רק היום ושודרו בחדשות הטלביזיה המקומית. אפשר גם לרכוש בה דגלונים של יחידות צבא דרומיות.

שוק העבדים המקורי בצ'ארלסטון משמש כיום כמוזאון.

הבית הפרטי של בעל האחוזה ב-Boone Hall

מה התחביב שלך?

חיים הילר ובידיו פריטים מהאוסף שלו

יש הפצים עם לב אדם

ד"ר חיים הילר

סיים לימודיו בבית-הספר לרפואת-שיניים בירושלים בשנת 1980 ואת ההתמחות בשיקום הפה ב-1996. בעל מרפאה פרטית.

נולדתי וגדלתי ליד שוק הפשפשים ביפו. כבר בצעירותי נמשכתי לחפצים עתיקים, ובמיוחד לכלי עבודה ולמכונות מיוחדות שהושקעו בהם מחשבה, ידע טכני ועיצוב יוצאי דופן. יש לזכור כי כל זאת נכון לתקופה שבה הטכנולוגיה המודרנית הייתה עדיין בחיתוליה והמחשוב טרם הומצא.

הוקסמתי למשל משעון, שהפעיל את האור בחדר המדרגות שלנו. השעון היה בנוי כשעון חול אשר נוזל כספית טפטף בו עד שמילא מבחנה, שקצותיה סגרו מעגל חשמלי האחראי לכיבוי האור כעבור שלושים שניות בדיוק.

עוד משחר נעוריי אספתי פריטים מיוחדים בשוק הפשפשים, ככל שידי הייתה משגת. חלקם הושלכו אחר כבוד על ידי אימי לפח הזבל בשל הצפיפות בביתנו הקטן, בעוד הפרטים שנצברו ונאגרו עם השנים היו מונחים כאבן שאין לה הפכין במגרות או במחסן ולא יכולתי להציגם לעין הציבור.

עם השנים המשכתי לאסוף פריטים עתיקים מיוחדים בארץ ובעולם, בעיקר מכשירים נדירים, שעונים עתיקים וכיו"ב. מעניינים אותי במיוחד מכשירים, שהשתמשו בהם בעבר אך היום לא ניתן למצוא שכמותם, וחלק מהמכשירים הם כאלה שגם לא ידוע למה שימשו. לפעמים אפשר לחשוב על האספנות שלי כעל סוג של ארכיאולוגיה של התקופה הלא כל-כך עתיקה.

במהלך השנים פיתחתי תחביב נוסף – איסוף צעצועים. אספתי בובות, מחזיקי מפתחות וצעצועים בעלי פטנטים מיוחדים. אשתי כבר התרגלה לאנדרלמוסיה של ישן וחדש בעליית הגג שלנו.

לאחר שמלאו לי יובל שנים החלטתי לשלב שלוש אהבות שלי: האמנות, צעצועים ואוסף העתיקות. מצאתי דרך מקורית לעשות זאת: בניית פסלים המבוססים על פריטי האוסף.

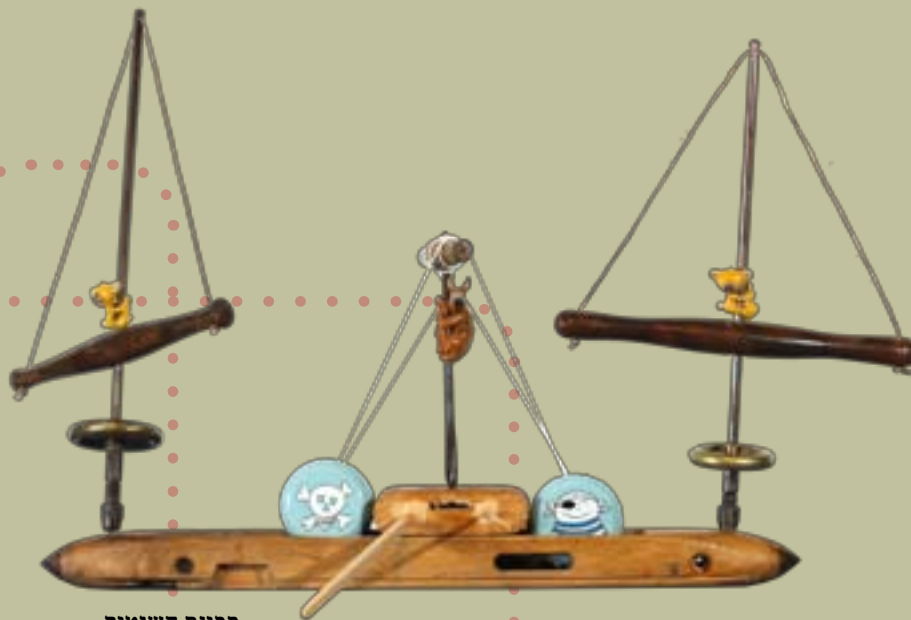
בשנים האחרונות אני בונה פסלים המורכבים מאלמנטים של פריטים עתיקים וצעצועים מודרניים. בבסיסו של כל פסל יש רעיון ייחודי, ומרבית הפסלים מכילים רעיונות אסוציאטיביים, חלקם קניטיים.

השתדלתי שהמכונות העתיקות יישארו תקינות ופועלות, אף אם תפקידן שונה,

לוציפר

ספינת השוטים

כך למשל מכונת תפירה לנכים, המופעלת ביד, הפכה לנחש המכיש צפרדע או לכלב המוציא לשון.

המיומנות הטכנית והידע בחומרים היו בידי מתוקף מקצועי כרופא-שיניים וכבנו של נגר. לעתים אני נעזר בחברים בעלי ידע ומכשור טכני מיוחד, ביניהם אדי מגור, השען, ואורי ארליך, איש התחזוקה הטכנית, שאני מודה להם מאוד.

בינתיים הוזמנתי להציג בתערוכת אמנים של גילית פישר במתחם "החללית" בתל-אביב והתערוכה זכתה שם לעניין רב. התבקשתי להציג את יצירותי גם במספר גלריות בתל-אביב, אולם סירבתי להצעה, כי הדבר כרוך במכירת היצירות, וקשה לי להיפרד מהאוסף החביב עליי.

בעתיד אני מקווה ורוצה להקים מוזאון לאמנות הבנויה מפריטים עתיקים מיוחדים, שמיקומו יהיה בקרבת שוק הפשפשים. יש לדבר חשיבות רבה, כי הידע הטכנולוגי והתפוצה של פריטים אלו הולכים ופוחתים מן העולם.

אשמח מאוד ואודה מעומק הלב לאספנים או לאנשים שברשותם מכשירים עתיקים או פריטים בעלי עיצוב מיוחד אם ייצרו עמי קשר באמצעות כתובת הדוא"ל: hiller@netvision.net.il

זבי חוטם

הצטרפו למסע המופלא בארץ השמש העולה

בין התאריכים 13/10/09 - 27/10/09

חמישה עשר יום מהנים ומעניינים
וחוויה בלתי נשכחת במסע ליפן!

יפן, ארץ השמש העולה, שמרה על בידול תרבותי לאורך שנות היסטוריה מפוארות. מעבר למעטה הקשוח נמצאת תרבות עשירה, אסתטיקה שאין דומה לה וניסיונות מתמידים לחדש, לרתק, לשעשע ולרגש. נתעמק ברבדיה השונים של יפן, נסייד בגופי הטבע המרשימים והמגוונים של האלפים היפנים, האקונה ואזור הר פוג'י, צומגו וטקאימה. נשוטט ונחקור מוקדי תרבות מרתקים כמו טוקיו קיוטו, ניקו והר קויה, ונחווה את ההוויה היפנית: נרחץ במעיינות החמים, נבקר במנזר, נטייל בגנים ופארקים מטופחים, נדהר ברכבות המהירות, נשוטט בסמטאות וברחובות ערים ושכונות ייחודיות, ונחשף למיומנויות ואומנויות יפניות מגוונות.

ההצלחה נמשכת,

אלאו את רופאי השניים שנסו!

לפרטים והרשמה משרדי Xtrip

ענת: 03-5102025, פקס: 03-5102027

anatom@xtrip.co.il

גולגולת של אדם בוגר

תערוכה מדעית חדשה בבית-הספר לרפואת-שיניים

ד"ר מרינה פאירמן

בוגרת האוניברסיטה הראשית במוסקבה ע"ש לומנוסוב משנת 1977 ובעלת תואר PhD משנת 1986, עובדת במסגרת תוכנית קמ"ע כחוקרת א' (מקביל לפרופסור חבר) בפקולטה לרפואת שיניים של האוניברסיטה העברית. מחקרה מתמקד בחקר אנתרופולוגי וגנטי של אוכלוסיות קדומות ומודרניות במזרח התיכון. עיקר המאמץ הוא לגבי מקור האוכלוסיות ומאפייני מחלות.

ביזמתו של פרופ' אדם שטבהולץ, דיקן בית-הספר לרפואת-שיניים, נפתחה באגף החדש של הפקולטה תערוכה קבועה. התערוכה, המוקדשת ל'גדילה, התפתחות ואבולוציה של האדם', מיועדת לספק סקירה רחבה על השינויים המתרחשים במהלך התפתחות האדם מעובר לבוגר ועל שינויים המתרחשים במהלך האבולוציה של האדם. הדגש הושם על השינויים שהתרחשו במערכת ראש-פנים.

בשני חלונות הראווה הראשונים מוצגות שישה מיליון שנות התפתחות האדם, החל מהאב הקדמון המשותף לאדם ולקופי-האדם. בין המוצגים מצויים גם כלי אבן מאתרים פרה-היסטוריים בישראל, שסופקו על-ידי המכון לארכיאולוגיה. בשני החלונות הבאים

ד"ר מרינה פאירמן מדריכה קבוצת סטודנטים במוזאון האנתרופולוגי

מוצגים שלבים שונים בהתפתחות האדם המודרני וההבדלים שבין שלד נשי לגברי. בחלון האחרון מוצגת ההתאמה התפקודית במשנן היונקים, המשקפת העדפות תזונתיות. גולגולות היונקים, שנתרמו לצורך העניין על-ידי המחלקה לאקולוגיה, סיסטמטיקה ואבולוציה, הן הגולגולות המקוריות היחידות, כל עצמות האדם האחרות הן העתקים משובחים.

התערוכה תוכננה ועוצבה על-ידי ד"ר מרינה פאירמן מהמעבדה לאנתרופולוגיה ביולוגית ודי.אן.אי קדום. בימים אלו אף מכינים שם מצגת אינטראקטיבית שתכלול מידע נרחב על המוצגים בתערוכה וקישורים לאתרי אינטרנט חשובים.

התערוכה והמצגת יסייעו לתלמידי רפואה ולתלמידי רפואת-שיניים בלימודיהם בנושאי אנטומיה, גדילה והתפתחות של השלד ושל מערכת הלעיסה ויספקו מבט כללי על האבולוציה של האדם.

גולגולת של אדם פרה-היסטורי מלפני 100,000 שנה. נמצאה במערות הכרמל בשנת 1932

גולגולת של שימפנזה

ב-1936, בוועידה התשיעית של FDI בווינה, אסף פרופ' גוטליב את כל היהודים בכינוס וייסד את הפדרציה הכלל עולמית למען הקמת בית-ספר לרפואת-שיניים על הר הצופים בירושלים. הוא הציג לפני הנאספים סקיצה ראשונית של הבניין, שתשמש בעתיד את הפקולטה לרפואת-שיניים על הר הצופים כמובן.

פרופסור ברנרד גוטליב (1885-1950)

חוזה בית-הספר לרפואת-שיניים בירושלים

בכך שהקרקע רועדת מתחת לרגלי היהודים בארצות של שלטון היטלר.

גוטליב לא היה ציוני רשמי ולא היה חבר מפלגה, אבל פעם בו לב יהודי חם והוא הרגיש געגועים חזקים לארץ וליישוב בה, ובמשך מספר שנים ניסה לקשור את עתידו עם עתיד העם היושב בציון.

בהיותו מטבעו איש פעיל ובעל מרץ במידה גדושה, העביר את פעולותיו על קומץ רופאי-שיניים שמצא בארץ, וחלק את ידיעותיו המופלאות עם חברים צמאי דעת. המוח החריף שלו עבר בלי לאות ויזם תכניות שונות: הרצאות, שיחות, הדגמות קליניות במרפאות פרטיות. הוא אף קידם את חזונו להקמת בית-ספר לרפואת-שיניים על-יד האוניברסיטה העברית על-ידי הקמת ועדה מתאימה.

במכתב לידידו כתב גוטליב: "בזמן ביקורי בארץ אינני עומד לרשות ידידי, אני גם לא בא ליהנות כאן כתייר, בימים הספורים האלו אני רוצה לתת לציבור רופאי-שיניים בארץ את אשר יש ביכולתי לתת מן החדש ומן הטוב במדע של רפואת-שיניים, כדי

אדם דגול כזה, ורופא-שיניים בעל-שם בינלאומי לארצנו. הוא מצא את עצמו משתלב עמנו כחלק מהשאיפה ומהאידיאולוגיה לפתח את תחום רפואת-השיניים ולהביאו להישגים גבוהים. מלבד המדע, שהיה חלק אינטגרלי מהווייתו, תפסו הארץ והיישוב מקום חשוב בחייו וברצונותיו. הוא נעשה לכוח המניע בינינו, בתקופה ההיא שבה נקראנו ליצור "יש מאין".

יש לציין, כי כאשר הכרנו אותו בביקורו הראשון בארץ בשנת 1932, כשהיה אורח הכבוד בכנס הארצי השני של ההסתדרות לרפואת-שיניים, היו כל בני משפחתו ומכריו בווינה מזועזעים עד היסוד. לא צריך היה להיות חכם במיוחד כדי להבחין

ד"ר משה גלזמן ז"ל

התוכן המובא להלן מקורו בעיזבונו של ד"ר משה גלזמן, מוותיקי רופאי-השיניים בארץ ומראשוני החברים הפעילים בהסתדרות לרפואת-שיניים בירושלים. הוא כתב את רשמיו מראשית הפעילות של ההסתדרות לרפואת-שיניים בארץ, ועל-ידי כך העניק לדורות הבאים מסמך היסטורי נדיר.

על פרופ' גוטליב נכתב ועוד ייכתב רבות: על מחקריו הרבים, על עבודותיו החשובות בהיסטולוגיה ובפתולוגיה דנטאלית, על תגליותיו ועל מקומו בין גדולי רופאי-השיניים בדורנו.

אין ספק כי היינו ברי מזל מאוד בבואו של

גב' ד"ר פ. אאוסלנדר מחיפה הביאה קופסה זו לפרופסור יעקב לוי אפשטיין, בינואר 1980. במכתב הנלווה נכתב: "קופסה זו שייכת לרופאי שיניים מפרופ' גוטליב שנתן לי אותה לפני הרבה שנים. בחלק הפנימי של מכסה הקופסה חרוטים שמות של אנשים שאביך שמואל לוי אפשטיין אהב".

קופסה זו מוצגת באופן קבוע במוזאון אולמנסקי בבית הספר לרפואת-שיניים בירושלים.

הרבי", המרביץ תורה ברבים. בלי משפחתו בולי מקום עבודה ומקום מחקר נשאר גוטליב בתל-אביב כשנתיים. לאחריו הוא נענה להזמנה מאוניברסיטת ביילור בטקסס, ארה"ב, ועבר לשם כדי לקדם את עבודתו המדעית. גם שם הוא הרביץ תורה, הוא נשא הרצאות והעביר קורסים שונים בכל רחבי ארה"ב לתלמידים שבאו לשמוע וללמוד.

בשנה האחרונה לחייו הספיק גוטליב לתרום תרומה גדולה נוספת: הוא קנה ציוד מלא למעבדה להיסטולוגיה ולפוטוגרפיה ושלח להסתדרות לרפואת-שיניים בארץ לצורכי מחקר. אנו חבים רבות לידידנו הדגול וחברנו המנוח, שהיה תמיד מכובד ואהוב על כולנו.

חייו של פרופ' ברנרד גוטליב נפסקו פתאום, באמצע עבודתו, ביום 16 במרץ 1950. הוא לא זכה לראות את חלומות מתגשם. בית-הספר לרפואת-שיניים של האוניברסיטה העברית בירושלים פתח את שעריו לסטודנטים רק שלוש שנים וחצי אחרי מותו של חוזה בית-הספר - בספטמבר 1953.

שיוכלו לשרת בזה את העם במולדתו. וכך אכן עשה במשך שישה-עשר ימי ביקורו הראשון, כשהשתתף בכינוס של הר"ש. הוא עשה לילות כימים, לא הפסיק להרצות, לענות לשאלות, להסביר ולברר ולתת אינפורמציה מקצועית לחברים.

בשנת 1936, בעת כינוס הקונגרס הבינלאומי של FDI בווינה, כינס גוטליב אספה מיוחדת של כל הצירים היהודיים והציע להם לתרום ולעבוד כדי להקים פקולטה דנטאלית ליד האוניברסיטה העברית בירושלים. בו במקום נאסף כסף שבזרתו נפתחו מרפאות שיניים למעוטי יכולת בשלוש הערים הגדולות בארץ-ישראל, אורגנו השתלמויות שהתקיימו במרפאות אלו, וכמובן – החל השימוש במרפאות כפרה-פקולטה, כהכנה לבית-ספר לרפואת-שיניים שיוקם בעתיד, לפי חזונו.

ב-1938 עלה פרופ' גוטליב ארצה והשתקע בתל-אביב, במקום להיענות להזמנה מאוניברסיטת קולומביה בניו-יורק שבארה"ב. ביתו היה בית-ועד לחכמים. משם יצאה התורה לכל המעוניינים ולהוגים בה. עיני כל החברים היו נשואות ל"ביתו של

MGUIDE השתלה מונחית מחשב.

MIS is proud to offer virtual implant planning and guided implantology. The advantages of these cutting edge technologies for the clinician and for the patient are immense. Advances in radiology, such as cone beam scanning devices, are able to produce exceptionally accurate images and precise digital data collection.

© MIS Corporation. All rights Reserved.

דברי חכמים

ט' באב יום חורבן ירושלים

תשעה באב, יום ט' בחודש אב, הוא יום צום ואבל לאומי לזכר חורבן בית-המקדש וירושלים. המושג "חורבן הבית" מתייחס לחורבנו של בית-המקדש, שהיה בשעתו המקום החשוב והקדוש ביותר בישראל. בית-המקדש הראשון נחרב ונשרף בידי הבבלים בשנת 586 לפני הספירה; ובית-המקדש השני - בידי הרומאים בשנת 70 לספירה. לפי המסורת, נחרבו שני בתי-המקדש בתשעה באב. חורבן הבית השני אף מסמל את תחילת הגלות הארוכה, שנמשכה כ-1,800 שנה, עד סוף המאה ה-19.

בסוף המאה ה-19 החלו העליות של החלוצים לארץ-ישראל (העלייה הראשונה הייתה בשנים 1882-1903) ובכך נהוג לראות ראשית התקומה של עם ישראל בארץ ישראל.

חלק לא קטן מהם היה אפילו מתאים יותר... לפקולטה למשפטים. אני נאלץ לעמול קשה כדי להסביר לסטודנט שלא ניתן לתת הנחה גדולה יותר למתראפא שלו, מאחר שמחיר הטיפול הוא מחיר ההוצאות לטכנאי. הטענה "לנו זה עולה יותר" בקושי משכנעת. הסטודנטים כל-כך להוטים לבצע את הטיפול ואינם מעלים כלל על דעתם שבמקום הנחה משמעותית מצד הנהלת בית-הספר, עליהם לשכנע את ילדי המבוגרים של המתראפא הזקן לעזור לשאת בתשלום הטיפול. ואכן גם ניהול מתראפאים הוא נושא מרכזי בבית-ספרנו.

החלק הקשה בתפקידי הוא לראות את המצוקה הכנה של הורים לילדים בעלי הבעיות האמתיות, המשמעותיות. יש לא מעט מקרים של ילדים בעלי מחלות מולדות או בעלי נכויות, והורים מעוטי יכולת העושים מעל ומעבר כדי להעניק לילדיהם את הטיפול הטוב ביותר.

אין לי ספק שהיחס המיוחד מצד הרופאים, הסטודנטים, הכוח הסיעודי והצוות המנהלי הם הסיבה המרכזית המשפיעה על המתראפאים לבוא למראפאוטינו כדי "לקבל את הטיפול בהדסה", ולא במקום אחר.

לפני כשלוש שנים מוניתי לנציב פניות הציבור בבית-ספרנו. לשולחני מגיעות פניות של מתראפאינו בנושאים שונים ומגוונים. חלק גדול מהפניות מבטאות מצוקה כלכלית לצד רצון עז להשלים את הטיפול שהוחל בו. פניות אחרות נכתבות בידי מתראפאים שמספרים בשמחה על הטיפול שהם מקבלים מסטודנט או מרופא במרפאות בית-הספר. לצד אלה יש גם פניות אשר דורשות תשומת לב רבה יותר מצד ההנהלה כדי להחזיר את שלוותם של הפונים, המתלוננים על אי צדק או על עוול שכביכול נעשה להם.

גברת אחת, למשל, התעקשה שייטנו לה חזר כספי בטענה שלא בוצע לה ניתוח חניכיים כפי שהובטח בה, אלא "רק" עקירת שן. המתראפאה הייתה אמנם מודעת לעובדה שבוצעה עקירה כירורגית, אבל "לא בוצע לי ניתוח חניכיים". כל הסברינו על-כך שהיא חויבה לפי קוד מתאים לטיפול שבוצע וכל הפרטים המתועדים בתיק המתראפא לא הועילו להוכיח את צדקתנו. הגב' המשיכה בפניותיה גם אל דיקן המשנה ואחר-כך אף אל הדיקן.

הפניות המעניינות ביותר באות מצד הסטודנטים, שמייצגים את דרישות מתראפאיהם. לפי פניות אלה נראה כי

בינינו

על מתראפאים ועל הצוות הטיפולי והמנהלי של בית- הספר

PATENT PENDING

Angulated Abutments

מכנים זוויתיים ייחודיים

מבנה מולטי-יוניט זוויתי מורכב מיחידה אחת, מגיע בזוויות של 17 או 30 מעלות ומתאים לשתלים בעלי משושה פנימי. מולטי-יוניט מאפשר סגנונות שיקום מוונים, פשטות שימוש ותאימות מלאה לכל שתלי MIS הסטנדרטיים. מבנה כול זייתי מגיע ביציקה אחת (ולא הלחמה של הכדור אל דופן המבנה) כאשר הבול נמצא במרכז המבנה. הבול הזייתי מגיע בזוויות של 15 ו-25 מעלות והם מתאימים לשתלים בעלי משושה פנימי וקוטר סטנדרטי. המבנה מוברג אל השתל בעזרת מפתח השיקום הסטנדרטי (1.25).

© MIS Corporation. All rights reserved.